

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمی جریده

منشور اجتماعی کشورهای آسیای جنوی (SAARC) جهت همکاری های منطقوی منشور اجتماعی

فوق العاده کنه

تاریخ نشر: (۲۸) سنبله سال ۱۳۹۰ هـ. ش نمبر مسلسل (۱۰۵۹)

فرمان رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

در مورد توشیح، منشور اجتماعی کشور های آسیای جنوبی سارک جهت همکاری های منطقوی

شماره: (۵۴)

تاریخ: ۱۳۹۰/۶/۱۳

ماده اول:

به تاسی از حکم فقره (۱۶) ماده (۶۴) قانون اساسی، الحاق افغانستان به منشور اجتماعی کشورهای آسیای جنوبی سارک جهت همکاری های منطقوی که براساس مصوبات شماره (۹) مؤرخ ۱۳۹۰/۳/۱۱ ولسی جرگه و شماره (۱۱) مؤرخ ۱۳۹۰/۵/۳۰ مشرانو جرگه شورای ملی به داخل یک مقدمه و (۱۲) ماده تصدیق گردیده است، توشیح می دارم.

ماده دوم:

این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و همراه با منشور و مصوبات شورای ملی در جریده رسمی نشر گردد.

حامد کرزی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

جمهوری اسلامی افغانستان

شورای ملی

ولسی جرگه

تصدیق ولسی جرگه از منشور اجتماعی

کشورهای آسیای جنوبی سارک جهت همکاری های منطقوی

شماره: (۹)

تاریخ: ۱۳۹۰/۳/۱۱

به تاسی از حکم ماده نودم قانون اساسی افغانستان، منشور اجتماعی کشورهای آسیای جنوبی سارک جهت همکاری های منطقوی در جلسه عمومی مورخ یازدهم ماه جوزا سال ۱۳۹۰ ولسی جرگه به داخل یک مقدمه و (۱۲) ماده تصدیق گردید.

الحاج عبدالرؤف "ابراهیمی"

رئیس ولسی جرگه

جمهوری اسلامی افغانستان

شورای ملی

مشرانو جرگه

تصدیق مشرانو جرگه

در مورد منشور اجتماعی کشورهای آسیای جنوبی (سارک) جهت همکاری های منطقوی

شماره: (۱۱)

تاریخ: ۱۳۹۰/۵/۳۰

به تاسی از حکم ماده نودم قانون اساسی افغانستان، در جلسه عمومی مؤرخ ۱۳۹۰/۵/۳۰ مشرانو جرگه منشور اجتماعی کشورهای آسیای جنوبی سارک جهت همکاری های منطقوی به داخل یک مقدمه و (۱۲) ماده تصدیق گردید.

فضل هادی "مسلمیار"

رئیس مشرانو جرگه

منشور اجتماعی کشورهای آسیای جنوبی (SAARC)

جهت همکاری های منطقه‌ای منشور اجتماعی

به تأیید روی اینکه هدف اساسی سارک بلند بردن سطح زندگی مردم آسیای جنوبی، بهبود کیفیت زندگی ایشان تسریح انکشاف اقتصادی، پیشرفت اجتماعی و فرهنگی و فراهم نمودن زمینه برای تمام افراد تا ایشان استعداد خود را به کار ببندازند و با کرامت زندگی نمایند.

ممالک آسیای جنوبی از زمان های متمادی از عنعنات فرهنگی، اجتماعی و تاریخی مشترک برخوردار بوده اند که این کار زمینه همکاری های منطقه‌ای را بیشتر بین مردم و ممالک ایشان فراهم نموده است. از این رو تمام کشورهای عضو اهمیت زیاد به انکشاف اجتماعی و اقتصادی قابل و معتقد بر آن اند که این وجوه مشترک زمینه خوب برای تشریک مساعی منطقه‌ای جهت رسیدن مؤثرانه به نیازمندی های اقتصادی و اجتماعی، فراهم می سازد.

با در نظر داشت اینکه همکاری منطقه‌ای در سکتور اجتماعی توجه کشورهای عضو را به خود جلب نموده و در ساحات مشخص مانند صحت تغذی، مصئونیت غذایی، آب صحتی آشامیدنی، فعالیت های اجتماعی، انکشاف اطفال، حقوق اطفال و تساوای جندر، اشتراک زنان در کارهای انکشافی، رفاه و آسایش اشخاص مسن، فعالیت نوجوانان و انکشاف منابع بشری هنوز هم در اجندای همکاری منطقه‌ای باقی مانده اند. یاد آوری به عمل آمد که از آغاز کار سارک مجالس متعدد روی موضوعات اطفال، زنان، استقرار مجدد، انکشاف مداوم، زراعت، و غذا، امحای فقر و غیره در غنماندی اجندای اجتماعی منطقه‌ای همکاری نموده و نظریات کشور های عضو سارک در بدست آوردن اهداف نتیجه خوب داده است.

منشور سارک و کنوانسیون های سارک در مورد مواد مخدر و مواد نشه آور و جلوگیری و مبارزه با قاچاق زنان و اطفال جهت سوء استفاده جنسی، اقدامات و ترتیبات منطقه‌ای برای بهبود رفاه اطفال در کشور های جنوب آسیا و توافق نامه سارک پیرامون مصئونیت غذا زمینه یک چارچوب منطقه‌ای را برای رسیدگی قرار دادن مسایل مشخص اجتماعی را فراهم می نماید.

مامورین عالی رتبه کشور های سارک در دهمین جلسه، در ماه جولای ۱۹۸۸ در کشور کولیمو، ضمن تأیید ضرورت ایجاد یک بُعد منطقه‌ای هماهنگی در سکتور اجتماعی، و در جلسه یازدهم کشور های سارک، در جنوری ۲۰۰۲ در کشور کتمندو، روی انعقاد منشور اجتماعی به اسرع وقت اصرار به عمل آمد. این کار یک فیصله مناسب برای ایجاد یک سند منطقه‌ای جهت متحد ساختن تعهدات گوناگون کشور های عضو سارک در سکتور اجتماعی پنداشته می شود که مقرر می نماید که یک پلیت فارم قابل تطبیق برای اقدام در عرصه تعیین اولویت های اجتماعی، بهبود ساختار و محتویات پالیسی های اجتماعی و برنامه ها، تأمین مؤثریت بیشتر در مصرف منابع ملی، محلی و خارجی و بهبود تساوای برنامه های اجتماعی و کیفیت شرایط زندگی منفعت برندگان ایجاد گردد. بدین وسیله با موافقت انجمن کشور های عضو آسیای جنوبی برای همکاری منطقه‌ای منشور ذیل را تصویب می نمایند.

مقررات عمومی

ماده اول:

۱- کشورهای عضو باید استراتژی و پالیسی اجتماعی را طوری ترتیب نمایند که در آن انکشاف اجتماعی برابر و مساوی برای تمام مردم آن میسر باشد.

مشخصات عمده پالیسی و برنامه های اجتماعی باید، با در نظر داشت انکشاف اهداف وسیع ملی در قراین مشخص تاریخی و سیاسی هر کشور، تعیین گردند.

۲- کشورهای عضو موافقه دارند که مکلفیت های مندرج منشور اجتماعی را احترام و حمایت نمایند و از طریق تدابیر و میکانیزم های منطقی در محتویات آن تجدید نظر نمایند.

۳- کشورهای عضو باید یک چوکات کاری را جهت انکشاف اجتماعی ایجاد نمایند که بر اراده مردم متمرکز باشد تا کار آنها را در آینده رهنمائی نموده و یک فرهنگ تشریک مساعی و همکاری را ایجاد و به نیامندی های اشخاص متضرر جوابگو باشد. کشورهای عضو مصمم اند که به این قسم سوالات جواب بدهند و انکشاف اجتماعی را در منطقه وسعت بدهند.

اصول، اهداف و مقاصد

ماده دوم:

۱- احکام که در اینجا تهیه گردیده باید متمم پروسه های ملی پالیسی سازی، عملی نمودن پالیسی ملی و ارزیابی پالیسی در موضوعات عمومی اجتماعی و هم انکشاف و عملی نمودن پروگرام ها در عرصه های معین اجتماعی باشد.

۱- تعهداتیکه در این منشور توسط کشورهای عضو صورت گرفته اند عبارت اند از:

۱- مردم باید در مرکز انکشاف قرار داده شوند و وضعیت اقتصادی ایشان با نیامندیهای انسانی باید سازگاری داشته باشد.

۲- مسئولیت ها باید به طور معقول طور اجراء گردد که به نسل فعلی و آینده به طور مساویانه انتقال گردد تا از طریق آن شرایط حفاظت و ثبات محیط زیست تأمین گردد.

۳- باید تعهد گردد که انکشاف اجتماعی یک مسئولیت ملی است و کامیابی آن به کوشش جمعی ملی و جهانی ضرورت دارد.

۴- تحکیم پالیسی های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی تا از حمایت دو جانبه برخوردار و از آزادی فعالیت های عامه و خصوصی تقدیر به عمل آید.

- ۵- باید تعهد گردد که انکشاف اجتماعی ضرورت به پالیسی های دقیق، منصفانه و وسیع اقتصادی دارد.
- ۶- انکشاف حکومت داری اشتراکی، احترام به کرامت انسانی، و انکشاف عدالت اجتماعی و همبستگی ملی، منظوری و بین المللی.
- ۷- تأمین فرهنگ تحمل، عدم خشونت، ائتلاف و عدم تبعیض با در نظر داشت گوناگونی در بین جمعیت.
- ۸- تشویق توزیع عادلانه عواید و دسترسی بهتر به منابع از طریق مهیا ساختن فرصت های مساویانه برای همه.
- ۹- شناسایی فامیل به مثابه واحد اساسی امعه که در انکشاف اجتماعی رول اساسی دارد و توجه خاصی به حقوق، قابلیت ها و مسئولیت های اعضای آن یعنی اطفال، نوجوانان و کلان سالان آن.
- باید قبول گردد که حکومت، اجتماع و فامیل در مقابل اطفال مسئولیت دارند و آنها سبب تقویت فامیل، جامعه و ملت می گردد.
- ۱۰- در انکشاف جامعه بعضی از افراد یا گروه های معیوب محروم و آسیب پذیر وجود دارند که حقوق انفرادی و جمعی آنها باید توسط فراهم کردن محیطی فزینگی و اجتماعی مد نظر گرفته شود.
- ۱۱- تشویق احترام جهانی برای مراعات و مسئولیت حقوق بشر و آزادی برای همه، به ویژه احترام مساوی به زن و مرد و تمام اقشار جامعه منجمله اطفال و جوانان در نظر گرفته شود.
- ۱۲- انکشاف خدمات صحتی به مثابه یک هدف منظوری درک گردد و هر مرض که در یک منطقه پیدا می شود به تمام مناطق اطلاع داده شود.
- موضوعات مهم در مؤسسات جهانی مطرح گردد.
- ۱۳- حمایت از پیشرفت و مسئولیت مردم و جوامع تا آنها بتواند اساسات و ضرورت اولیه انسانی را حاصل نموده از این طریق حیثیت، مسئولیت و قدرت خلاقیت خود را درک نمایند.
- ۱۴- حمایت کردن کلچرهای مختلف مردم، عقاید آنها و انکشاف اجتماعی آنها، عنعنات تشکیل اجتماعی و ارزش های عنعنوی آنها.
- ۱۵- توجه به اهمیت شفافیت در ادارات ملی و بین المللی، خصوصی و عامه.
- ۱۶- انکشاف مردم، خصوصاً زنان باید ظرفیت خویش را انکشاف دهند به حیث اهداف انکشاف که حصه گرفتن مردم را در طرح، اجراء نمودن و ارزیابی همه جانبه تقویت پالیسی ها و پروگرام ها برای حصه گرفتن زیاد زنان در تمام ساحه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و زندگی عنعنوی، یعنی سهیم شدن در تمام ساحات زندگی و آزادی آن.

۱۷- پذیرفتن انکشاف اجتماعی به سطح بین المللی و تعیین روش های مؤثر و همچنان دعوت جهت سهم گیری و همکاری جوامع بین المللی.

کاهش فقر

ماده سوم:

۱- تمام کشورهای عضو تأکید می نمایند که محور فقر و غربت باید در ممالک جنوب آسیا منحصراً اولویت تعیین گردد و تعهد می نمایند. که هر کشور فقیر آسیا می تواند یک کشور قوی باشد، مشروط بر اینکه ضروریات اولیه آنها برآورده گردد و تشویق شوند تا اقتصاد خود را انکشاف دهند.

حکومت ها توافق دارند تا تدابیر لازم را جهت ایجاد کارهای مواد عواید برای کشورهای فقیر، اتخاذ نمایند.

۲- با در نظر داشت اینکه یک تعداد زیاد مردم تحت خطر غربت زندگی می کنند، کشورهای عضو تعهد خود را در مقابله تطبیق یک سیستم غذایی معیارهای برای مرفوع ساختن نیازمندی های اساسی کشور های فقیر جنوب آسیا، اظهار نمودند.

۳- با در نظر داشت اهمیت حیاتی بیوتکنالوژی مصنوعیت طویل المدت غذا در کشورهای روبه انکشاف و نیز به خاطر مقاصد طبی، کشورهای عضو تأکید ورزیدند که همکاری جهت تبادل کارشناسان در عرصه مختلف باید بین کشورهای سارک افزایش داده شود.

علاوه برین ایشان روی اهمیت تربیه نمودن اشخاص در ساحه های فوق و در تمام کشورهای عضو سارک تأیید نمودند.

۴- کشورهای عضو توافق نمودند که دسترسی به تعلیمات ابتدایی، مسکن مناسب، آب صحی و حفظ الصحه، مراقبت های صحی اولیه باید در احکام تقنینی، اجرائیوی و اداری، علوه بر تأمین زندگی معیاری مانند پناه گاه، غذا و لباس، تضمین گردند.

۵- کشورهای عضو روی اهمیت تهیه مسکن بهتر را برای مردم آسیای جنوبی، علاوه برحل مشکل بیخانه گی، تأکید می نمایند. ایشان وعده می نمایند که هر کشور باید تجارب و اندوخته های را که در مورد تهیه مسکن آموخته است، با سایر کشورها شریک نماید تا جهت حل مؤثر این مسئله کارشناسان را بین خود تبادل نمایند.

صحت

ماده چهارم:

۱- کشورهای عضو تأکید می نمایند که وضعیت صحی کشورهای آسیای جنوبی را بهبود بخشند. کشورهای عضو ضمن تعهد روی اینکه کسب صحت بهتر در هر کشور بدون رسیدگی به مسایل ابتدایی صحی و امراض ساری امکان پذیر نخواهد بود، موافقت کردند که در مورد شیوع امراض در منطقه به سایر کشورهای عضو اطلاع خواهند داد.

۲- با در نظر داشت اینکه کشورهای سارک تجارب کافی در مورد وقایه، مدیریت و تداوی امراض کسب نموده اند، کشورهای عضو تمایل نشان دادند تا دانش و تجارب خود را با یکدیگر شریک نمایند.

۳- با در نظر داشت اینکه ظرفیت دواسازی و سایر مواد کیمیاوی در کشورهای مختلف موجود وجود دارد کشورهای عضو تعهد می نمایند که در موقع تقاضا، این ظرفیت و محصولات را با سایر کشورها شریک خواهند نمود.

۴- با در نظر داشت اینکه مسایل صحی وابسته به معیشت و مسایل تجارتی اند که تحت اثر توافقات و کنوانسیون های بین المللی قرار دارند، کشورهای عضو موافقه دارند تا مشورت های قبلی را در مورد همچو مسایل انجام دهند تا در هنگام مواجه شدن به همچو مسایل تدابیر لازم اتخاذ گردند.

۵- کشورهای عضو موافقه دارند که با معیارات منطقوی در مورد ادویه جات و محصولات دواپی تطابق و سازگاری نمایند.

تعلیمات، انکشاف منابع بشری و بسیج کردن جوانان

ماده پنجم:

۱- با در نظر داشت اینکه تعلیم و تربیه رکن اساسی در محو فقر و ارتقای پیشرفت می باشد، کشورهای عضو روی اهمیت فراهم نمودن تعلیمات مجانی برای اطفال بین سنین ۶ الی ۱۴ ساله، تاکید می نمایند و موافقت دارند که جهت کسب این هدف تجارب و دانش های فنی خود را با همدیگر شریک سازند.

۲- کشورهای عضو موافقه دارند که انکشاف وسیع البنیاد باید فرصت های کاری مناسب را برای مردم، به شمول جوانان ایجاد نماید.

۳- کشورهای عضو موافقه دارند تا فرصت های زیاد کاری را برای جوانان مهیا سازند، خصوصاً از طریق سرمایه گذاری در تعلیم و تربیه و آموزش های حرفوی.

۴- کشورهای عضو موافقه دارند تا فرصت های کاری کافی و تفریحی برای جوانان فراهم گردد تا آنها از نقطه نظر اقتصادی و اجتماعی آماده کار متمر شوند.

۵- کشورهای عضو موافقه دارند تا راه ها و وسایل را دریافت نمایند که از طریق آن جوانان به تعلیم و تربیه دسترسی، و در مورد پلانگذاری خانواده ها، ایدس و سایر امراض که از طریق جنسی انتقال می یابند، و از خطرات استعمال الکول، تنباکو و مواد مخدر آگاهی پیدا نمایند.

۶- کشورهای عضو موافقه دارند که اندیشه جوانان باید پروگرام های هماهنگی منطقوی تقویت گردد. علاوه بر این روی حیات مجدد سطح آگاهی جوانان کشورهای آسیای جنوبی از طریق اشتراک در برنامه های انکشافی و از طریق فهم بهتر

و درک یکدیگر تاکید به عمل آید. علاوه بر این تذکر به عمل آمد که برنامه های که جوانان به طور رضاکارانه در ساحات اجتماعی سایر ممالک کار می نمایند، باید تقویت گردند.

۷- کشورهای عضو تعهد می نمایند که لازم است تا تبادل اندیشه و معلومات بین شاگردان، پژوهشگران و اهل خبره در کشورهای سارک صورت می گیرند، علاوه بر این کشورهای عضو اظهار نمودند که یک برنامه جهت تبادل دانشمندان بین کشورهای عضو باید تنظیم گردد.

انکشاف و ارتقای مقام زن

ماده ششم:

۱- کشورهای عضو مجدداً تاکید نمودند که تبعیض در مقابل زنان خلاف قوانین حقوق بشر، کرامت انسانی و رفاه خانوادگی و جامعه پنداشته می شود، و همچنان آنها را از توانایی های اجتماعی و اقتصادی بازداشته، و مانع اشتراک مساویانه با مردان در حیات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی کشور می گردد و از این جهت در مقابل انکشاف شخصیت و اشتراک ایشان در انکشاف اجتماعی و اقتصادی کشورهای شان مانع واقع می گردد.

۲- کشورهای عضو موافقت دارند که جهت بلند بردن آگاهی عامه و محو هر گونه تبعیض و عادات ناپسندیده، که نشاندهنده تبعیض علیه زنان می باشد، باید تدابیر لازم اتخاذ گردد. کشورهای عضو علاوه بر این اظهار نمودند که تمام انواع تبعیض و تشدد علیه زنان تخطی در مقابل حقوق، حقوق بشر و کرامت انسانی پنداشته می شود و همچو موارد باید از طریق قوانین تقنینی، اداری و قضایی ممنوع قرار داده شود.

۳- کشورهای عضو باید تدابیر لازم را جهت تأمین محیط مناسب برای اشتراک مؤثر ایشان در پروسه های انکشافی محلی، منطوقی و ملی و جهت برخورداری از آزادی بنیادی و حقوق حقه ایشان اتخاذ نمایند.

۴- تمام کشورهای عضو تصدیق می نمایند که زنان باید از طریق سواد آموزی و تعلیمات قادر ساخته شوند و این توانمندی سازی زمینه را برای انکشاف سریع اجتماعی و اقتصادی فراهم می نماید. ایشان به ویژه روی ضرورت کم کردن و بالاخره از بین بردن خلا که در مورد جنس در عرصه سواد موجود است، تاکید ورزیدند که فعلاً در کشورهای سارک وجود دارد، این خلا باید طی یک زمان معین از بین برده شود.

۵- کشورهای عضو تعهد خود را به مقابل تطبیق مؤثر کنوانسیون سارک در مقابل تطبیق مؤثر کنوانسیون سارک در مورد مبارزه با قاچاق زنان و اطفال به خاطر مقاصد سوء و مبارزه و ممنوع قرار دادن تمام اشکال قاچاق زنان و استثمار زنان از طریق همکاری بخش های مربوطه جامعه مدنی، اظهار کردند.

۶- کشورهای عضو به این عقیده هستند که جهت پیشرفت زنان لازم است به سطح منطوقی نهادهای انکشاف سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ایجاد گردد.

ارتقای حقوق و زندگی اطفال

ماده هفتم:

۱- کشورهای عضو باور دارند که اطفال از نگاه جسمی و عقلی، یعنی قبل و بعد از تولد، به مواظبت و مراقبت زیاد ضرورت دارند.

۲- اطفال باید جهت انکشاف همه جانبه شخصیت ایشان در محیط خانواده، یعنی محیط خوشی، محبت و درک درست، تربیه شوند.

۳- کشورهای عضو باید اطفال را از تمام انواع سوء استفاده، استتار و تبعیض نگهداری نمایند.

۴- کشورهای عضو باید تدابیر لازم را اتخاذ نمایند تا کنوانسیون سارک را در مورد مقررات منطوقی برای بهبود رفاه اطفال عملی نمایند، و تمام تخطی ها و جرایم در مقابل شخص، ضد کرامت انسانی و حیات اطفال از بین برده شوند.

۵- کشورهای عضو فیصله به عمل آورند که اطفال باید از مسئولیت ویژه برخوردار گردند، و از نگاه قانونی یا سایر طرق برایشان فرصت و سهولت داده شود تا بتوانند توانایی کامل خود را از لحاظ فیزیکی، دماغی، احساساتی، اخلاقی، روحانی، اجتماعی و فرهنگی، به شیوه مؤثر و نارمل و در شرایط آزادی و وقار انکشاف دهند. منافع و رفاه اطفال باید به صورت موازی در نظر گرفته شود و در تمام موضوعات که شامل زندگی ایشان می گردد منحصیث یک اصل رهنما پنداشته شود.

۶- کشورهای عضو موافقت دارند تا تمام حمایت ممکنه را از جانب دولت، جامعه و مردم به اطفال برسانند، اطفال حق دارند تا با صحت کامل نمو و انکشاف نمایند. از این جهت، خدمات ویژه باید برای اطفال و مادران ایشان فراهم گردد، منجمله میتوان از مواظبت های قبل از تولد، در هنگام تولد (بخصوص ولادت توسط قابله های خوب آموزش دیده) و مراقبت های بعد از تولد، واکسین، مواظبت های دوران طفولیت، تغذی مناسب و به موقع، تعلیمات و تفریح نام برد.

کشورهای عضو باید تدابیر لازم را جهت کاهش میزان تولید اطفال کم وزن، سوء تغذی، کمخونی در بین زنان و اطفال، میزان مرگ و میر نوزادان، اطفال و مادران، که همه این کارها از طریق بلند تعلیمات، سوبیه سواد، و انکشاف مهارت ها در بین کلان سالان و نوجوانان، به ویژه در مورد دختران و از بین بردن ازدواج اطفال یا ازدواج های قبل از وقت اتخاذ نمایند.

۷- کشورهای عضو باید تدابیر لازم را جهت احیای مجدد و ادغام مجدد اطفال، که با قانون ناسازگار اند، بردارند.

۸- کشورهای عضو باید در احیای مجدد اطفال کوچک، یتیم، بی جا شده گان و اطفال متأثر از جنگ کوشش نمایند.

۹- کشورهای عضو تعهد می نمایند تا با اطفال که از نظر فیزیکی، دماغی، احساساتی یا اجتماعی متضرر اند رویه مناسب صورت گیرد، و با در نظر داشت حالت ایشان تعلیمات و مواظبت برایشان فراهم گردد.

۱۰- کشورهای عضو باید اطمینان حاصل نماید که اطفال خورد سن باید، به جز از حالات استثنایی، از مادران ایشان جدا نگردند و لازم است تا مقامات مراقبت های مخصوص را جهت حفاظت اطفال بدون خانواده و اطفال که امکانات کافی جهت حمایت و نگهداشت ایشان وجود ندارند، فراهم نمایند.

۱۱- کشورهای عضو باید تدابیر لازم تقنینی، اداری، اجتماعی و تعلیماتی را جهت نگهداری اطفال از استفاده نامشروع مواد مخدر و سایر مواد ممنوع استفاده، مطابق معاهدات مختلف بین المللی، اتخاذ نمایند، و از استفاده اطفال جهت تولید غیر مشروع و قاچاق همچو مواد ممانعت نمایند.

در این مورد، کشورهای سارک باید از تطبیق کنوانسیون سارک در مورد مواد مخدر و نشه آور به سطح ملی و محلی اطمینان حاصل نمایند.

ثبات نفوس

ماده هشتم:

۱- کشورهای عضو سارک روی اهمیت حیاتی هماهنگی بیشتر در انکشاف و رفاه اجتماعی ساکنین کشورهای جنوب آسیا تاکید می نمایند.

ایشان توافق دارند که پروگرام های ملی که از طریق مراجع ذیربط جهت تخصیص بهتر منابع مورد ضرورت و برنامه های منطقوی خوب هماهنگ شده، انجام می پذیرد، در ایجاد یک فضای مثبت جهت انکشاف یک نفوس که از نظر اجتماعی شاد، صحت مند و پایدار باشند، کمک خواهد نمود.

۲- کشورهای عضو به این باور هستند که پالیسی های نفوس باید بالای روش های تاکید نمایند که روی نیروی بشری متمرکز باشند و حیات بشری و بهزیستی را در نظر گیرد. در این راستا، کشورهای عضو تاکید نمودند که هدف پالیسی، و استراتژی های ملی، منطقوی یا ایالتی باید آوردن ثبات جهت رشد نفوس در کشور باشد که این کار باید از طریق پلان های رضاکارانه خانوادگی و استفاده از میتوذهای کنترل حاملگی، که به صحت زنان کدام صدمه را نمی رساند، صورت گیرد.

۳- کشورهای عضو باید کوشش نمایند تا یک فرهنگ خوشی با فضای صمیمیت را در جاهای حاکم نمایند، که مصارف غیرمتداوم و محصولات بالای جامعه اثر نداشته باشد، مهاجرت های داخلی ناشی از تراکم کثیر نفوس، بیخانگی، زیادت فقر، بیکاری، بی امنیتی رو به افزایش و خشونت، عقب ماندگی محیطی و زمینه مساعدت به فاجعه ها، باید تحت مراقبت خاص و به صورت مؤثر اداره گردند.

۴- کشورهای عضو باید صحت کامل را تأمین و میزان مرگ میر مادران و اطفال را کاهش دهند و تسهیلات لازم را برای اطفال آماده نمایند تا آنان از محبت مادری و حمایت والدین مستفید گردند.

۵- کشورهای عضو موافقه نمودند که یک شبکه سارک را از نهادهای مرکزی تأسیس نمایند تا فعالیت های بشری جهت تبادل اطلاعات، تجارب و منابع را در منطقه سهل و آسان سازند.

از بین بردن مواد مخدر، احیای مجدد و استقرار مجدد

ماده نهم:

۱- کشورهای عضو توافق کردند که همکاری منطقی باید از طریق تبادل معلومات، تجارب ملی و برنامه های مشترک در ساحات مشخص، صورت گیرد.

و نکته عطف اولویت مقامات مربوطه را به سطوح ملی و محلی حاصل نمایند.

۲- کشورهای عضو باید در تلاش تقویت سیستم های قانونی جهت بهبود همکاری در موارد تحقیقات مالی، انتقال غیرقانونی پول، ضبط پول، مبارزه با دسایس جنایی و جرم های پلان شده، همکاری های قانونی دو جانبه، کنترل محموله ها، استرداد مجرمین، تجدید و اصلاح قوانین و سایر ساختار مبارزه یا قاچاق مواد مخدر از طریق تبادل معلومات، همکاری بین کشورها، عرضه کنترل شده، آموزش منطقی، مجالس منظم به سطوح پالیسی و اداری، تقویت قابلیت های تنفیذی در کشورهای سارک، کنترل بهتر تولید و استفاده از مواد غیرقانونی و مواد مورد ضرورت و سایر مواد کیمیاوی ضروری.

۳- با در نظر داشت تفاوت میان کاهش تقاضا و برنامه های کنترل عرصه، کشورهای عضو موافقت دارند که تمام جنبه های کاهش تقاضا کنترل محموله ها، از بین بردن اعتیاد و احیای مجدد باید توسط مقامات محلی مورد رسیدگی قرار گیرند.

تطبيق

ماده دهم:

۱- تطبيق منشور اجتماعي بايد توسط کمیته هماهنگ کننده ملی و یا توسط مرجع مربوطه تسهیلات فراهم گردد.

معلومات در مورد همچو مراجع از طریق سکرتریت بین کشورهای عضو سارک تبادل گردید. هیأت مربوطه سارک باید از تطبيق منشور اجتماعي به سطح محل بازدید و نظارت به عمل آوردند.

۲- کشورهای عضو باید یک پلان ملی را طرح و پلان فعلی را در صورتی که موجود باشد، جهت تطبيق احکام منشور اجتماعي تعديل نمایند. این کار باید از طریق یک پروسه شفاف مشترک انجام پذیرد. طرز و شیوه مراحل ذیربط باید در نظر داشت تطبيق و ارزیابی برنامه ها طبق پلان کاری ملی، تعقیب گردد.

تنفیذ

مادۀ یازدهم:

منشور اجتماعی بعد از امضای تمام کشورهای عضو مرعی الاجراء قرار می گیرد.

تعدیل

مادۀ دوازدهم:

منشور اجتماعی براساس موافقت تمام کشورهای عضو می تواند تعدیل گردد. این سند در شهر اسلام آباد کشور پاکستان به تاریخ ۲۰۰۴/۱/۶، به زبان انگلیسی در ۹ نسخه تهیه گردید و متن هر نسخه آن دارای عین اعتبار می باشد:

۱- بیگم خالدہ ضیا- صدراعظم جمهوری مردم بنگلہ دیش.

۲- مامون عبدالقیوم- رئیس جمهور ملداوی.

۳- جمی یازدنتلی- صدراعظم جمهوری بوتان.

۴- ثریا بہادر- صدراعظم نیپال.

۵- اتل بہاوی واج پای- صدراعظم جمهوری ہندوستان.

۶- ظفراللہ خان جمالی- صدراعظم جمهوری اسلامی پاکستان.

۷- چندرایکا بدرنایکا کوماراتونکا- رئیس جمهور سریلانکا.